

Workshop: Nové možnosti v oblasti situační prevence kriminality

Expertní tým Mezinárodního bezpečnostního institutu

V úterý 7. prosince 2021 Mezinárodní bezpečnostní institut (MBI) zorganizoval ve spolupráci s Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky první ročník workshopu: **Nové možnosti v oblasti situační prevence kriminality**. Tento workshop byl pořádán se záměrem informovat zástupce obcí a městských policí o nových technologiích, nástrojích a přístupech v oblasti prevence kriminality s hlavním zaměřením na prevenci situační. Konference fyzicky proběhla v budově Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT v Praze (CIIRC) a paralelně byla nahrávána a vysílána online.

Situační prevence je jednou z podmnožin prevence kriminality, která je založena na předpokladu, že určité druhy kriminality vyplývají z určité situace, která může být více či méně příznivá pro jejich spáchání. Proto panuje snaha podmínky pro páchání kriminality zhoršit, například za využití fyzických změn prostoru (úpravy „temných zákoutí“), režimových opatření (modifikace práce policejních hlídek) nebo technických opatření (veřejné osvětlení a nasazení kamerových systémů).¹

Na workshopu vystoupila řada odborníků z veřejného i soukromého sektoru, kteří v rámci jednotlivých přednášek představili řadu nových nástrojů, technologií a přístupů v oblasti prevence kriminality. Publikum tvořili zejména zástupci obcí a obecních policí.

„Smyslem zorganizování tohoto workshopu byla snaha předat naše bohaté zkušenosti s moderními technickými nástroji a přístupy obcím a obecním policím, a zároveň tyto nástroje a přístupy představit i v kontextu pohledu veřejného a akademického sektoru. Proto jsme si také workshop od prvopočátku myšlenky vždy představovali se zapojením zástupců Ministerstva vnitra, což se nám podařilo uskutečnit díky podpoře Odboru prevence kriminality a jeho ředitele doktora Barbořika.“ Komentoval záměr workshopu předseda správní MBI rady JUDr. Rudolf Blažek.

Na workshopu bylo prezentováno celkem 11 přednášek, které byly rozděleny do tří hlavních bloků. V prvním bloku byl představen zejména **pohled Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra na problematiku situační prevence kriminality a příklady dobré praxe**:

Nová strategie prevence kriminality

JUDr. Michal Barbořík, ředitel odboru prevence kriminality, MV ČR

Doktor Barbořík zahájil workshop a představil připravovanou **novou Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027**. V době prezentace byla strategie připravena ke schválení a jak bylo podotknuto, hlavním důvodem proč nová strategie již není používána, je rozpor o navýšení finančních prostředků o 34 milionů korun ročně. Z toho 30 milionů je určeno pro dotační titul pro obce a kraje.

Dále byly představeny hlavní principy a priority nové strategie, respektive, jak se liší od strategie předešlé. Zejména se jedná o reakci na nové hrozby a přístupy, které se osvědčily. Jednou ze sedmi priorit nové strategie je i situační prevence kriminality. Zdůrazněna byla myšlenka, že na jednu stranu technologický vývoj vytváří nové hrozby, ale na stranu druhou nám tento vývoj dává přístup k novým nástrojům, jak se s kriminalitou vypořádat efektivněji.

Dotační tituly pro prevenci kriminality

JUDr. Milan Fára, odbor prevence kriminality, MV ČR

Nedostatek finančních prostředků bývá často zásadní bariérou pro obce v případě podpory projektů prevence kriminality. Doktor Fára se tudíž

zaměřil na představení **Programu prevence kriminality na místní úrovni**, který se snaží tyto pomyslné bariéry obcím alespoň částečně redukovat. Přednáška byla velice prospěšná pro potřeby seznámení s programem přímo od jednoho z jejích autorů. Představeny byly základní informace o programu, tedy termín vyhlášení a podávání žádostí, finanční prostředky, možní žadatelé, podmínky žádostí a aktivity, které lze v rámci tohoto programu podporovat.

Následně se představení programu zaměřilo zejména na podporu budování, rozšiřování a modernizaci městských kamerových dohledových systémů (MKDS). Zmíněna byla například i potřeba do projektů zaměřujících se na MKDS zohlednit názor veřejnosti, především zda občané mají, či nemají zájem o nasazení těchto nástrojů. Představeny byly také statistiky poskytnuté podpory na MKDS, která se v posledních třech letech pohybovala okolo 15 milionů ročně. Byly zmíněny i konkrétní příklady, jak dotační titul využít pro konkrétní části MKDS.

Vývoj MKDS od roku 1996

JUDr. Tomáš Koniček, nezávislý bezpečnostní poradce

Pan doktor Koniček zavedl diváky zpět do historie, aby představil vývoj a smysl vytvoření Republikového výboru pro prevenci kriminality a MKDS v rámci jeho vlastních zkušeností získaných při působení na Odboru prevence kriminality. Přednáška se zaměřila na situaci po rozdělení Československa a snahu nastavit využívání MKDS tak, aby byly efektivní pro potřeby ochrany před kriminalitou, ale zároveň výrazně neomezovaly základní lidské svobody. Přednáška se také zaměřila na technologický vývoj. Od analogových systémů přes moderní IP systémy až po dnešní inteligentní softwarovou analýzu obrazu. Pan Koniček rovněž poukázal na nepostradatelnost lidského faktoru při používání nástrojů MKDS. Respektive, že rozhodnutí vždycky bude muset dělat lidský operátor, který na ně musí být připraven.

Efektivita projektů prevence kriminality

doc. Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D., MBI, z. ú., Vysoká škola Ambis

Měřitelnost efektivnosti projektů a programů prevence kriminality představuje významné, chronické, celoevropsky obtížně řešitelné téma. Studii mapujících a srovnávacích zkušeností, týkajících se měření a vyhodnocování efektivnosti projektů a programů prevence kriminality, je celá řada. Zdaleka všechny ale neoperují s konkrétními finančními údaji, případně se často jedná pouze o odhady. V tomto duchu autor připravil v průběhu roku 2018 podklad pro potřeby odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, na který je možné dále navazovat. V rámci Mezinárodního bezpečnostního institutu se jedná o stěžejní téma.

Analyzovány byly různé přístupy či úrovně, stejně jako teorie, ambice a formy souvisejících dokumentů. Jako nejinspirativnější se v současnosti jeví přístupy zemí, jakými jsou Kanada, Austrálie, Irsko nebo Nizozemsko.

¹ Prevence kriminality. Ministerstvo vnitra České republiky. <https://prevencekriminality.cz/>

V druhém bloku byly představovány zejména zkušenosti ze zahraničí a konkrétní příklady využití nových přístupů a moderních technologií:

Aktuální trendy týkající se vzdělávání v problematice bezpečnosti

Mgr. Petr Klíma, MPA, odbor prevence kriminality, MV ČR

Pan magistr Klíma představil Audit národní bezpečnosti z roku 2016 a jeho doporučení. Jedním z těchto doporučení bylo i bezpečnostní vzdělávání veřejnosti. Této problematice se věnoval i zbytek přednášky. Byla zdůrazněna ochrana měkkých cílů, respektive jaké hrozby jsou v současnosti v této oblasti aktuální a jaká opatření jsou neefektivnější při řešení těchto hrozeb. Tato část byla pro lepší představu doplněna řadami příkladů z praxe.

Ve druhé části byl představen přístup francouzských bezpečnostních odborníků k problematice vzdělávání v oblasti bezpečnosti, zejména dětí ve školním věku. Zazněla kritika ostrých cvičení teroristických útoků, která může u dětí vyvolat trauma. Naopak byly vyzdvižovány přístupy, při kterých se děti i personál informují o různých možnostech tak, aby mohly dynamicky reagovat na mimořádnou událost, nejenom spojenou s hrozbou teroristických útoků. Byla představena i řada konkrétních doporučení a materiálů z Francie, u kterých existuje možnost převzít je a modifikovat pro podmínky České republiky.

Městská agenda pro EU

Ing. Ondřej Dolejš, bezpečnostní specialista, MBI, z. ú.

Dalším tématem, které na workshopu zaznělo, bylo představení partnerství Městská agenda pro EU a připravovaného nástroje hodnocení bezpečnosti ve městech, které je vytvářeno právě v rámci tohoto partnerství. Pan inženýr Dolejš nejprve představil partnerství a jeho smysl a následně se zaměřil na detaily připravovaného nástroje. Tento nástroj je prozatím ve fázi tvorby identifikátorů, podle kterých je možné hodnotit městkou bezpečnost.

Představeny byly jednotlivé skupiny identifikátorů i s konkrétními příklady, jak získávat určité hodnoty a co přesně mají v praxi představovat. Prezentovány byly také výsledky z prvního nasazení nástroje v konkrétních podmínkách evropských měst. Nástroj se prozatím ukázal jako velice časově a administrativně náročný. Autoři přislíbili lepší modifikovatelnost a škálovatelnost pro použití v podmínkách menších měst, ale i větších celků, například krajů. Nástroj je prozatím ve vývoji a v roce 2022 se předpokládá následné testování a představení další části k použití při hodnocení bezpečnosti.

Využití video-analytických nástrojů v oblasti prevence

Ing. Erik Feldman, specialista na analytické technologie, VDT Technology a.s.

Pan inženýr Feldman se zaměřil na představení příkladů využití video-analytických nástrojů inteligentních kamerových systémů v praxi pro potřeby prevence kriminality. Byl představen způsob, jakým tyto nástroje zapadají do současných MKDS a bylo i celkově shrnuto obecné technické složení MKDS. Tyto nástroje v zásadě slouží k tomu, aby zásadně zvýšily efektivitu lidských operátorů, kterým pomohou v analýze ohromného množství dat, která i relativně malé MKDS denně nashromáždí.

Rozhodně nejzajímavější částí této přednášky byly však konkrétní příklady využití softwarové analytiky v praxi. Software dokáže operátory automaticky upozornit na nestandardní situace, na které může následně operátor reagovat. Jedná se například o porušení dopravních předpisů, nezvyklé chování nebo dopravní nehody. Softwarová analytika je rovněž použitelná při vyšetřování, kdy může operátor zanalyzovat desítky hodin záznamů během několika minut. Zohledněna byla i ochrana osobních údajů v rámci ČR a EU.

Analytické nástroje v praxi

Oldřich Rutar, provozní ředitel, M2C a.s.

Pan Rutar se zaměřil na představení zkušeností se softwarovou analýzou v praxi, které společnost M2C využívá při své činnosti. Na začátek byly představeny dvě možná řešení, jak softwarovou analytikou implementovat, a to pomocí vzdáleného řešení (data jsou analyzována na vzdáleném serveru) nebo lokálního řešení (součástí každé kamery je čip, který data vyhodnocuje).

Obdobně jako v předchozí přednášce byla představena řada zajímavých příkladů z praxe. Zaměřených jak na bezpečnost, tak i na další aspekty důležité pro soukromý sektor. Prezentace byla doplněna o řadu obrázků a videí z konkrétního nasazení, které velice dobře ilustrovaly použití softwarové analýzy v praxi. Za zmínku také stojí to, že pozice operátora, který tyto nástroje používá, je velice vhodná i pro zaměstnance s handicapem. Na to byl i navázán důraz na kvalitní vzdělávání operátorů, kteří vždy budou tím hlavním faktorem v případě používání těchto analytických nástrojů.

Třetí blok byl zaměřen na zkušenosti zástupců měst v praxi s řešeními konkrétních problémů spojených se situační prevencí kriminality a novými nástroji a přístupy:

Obnova MKDS ve městě Pardubice

Ing. Petr Kvaš, náměstek primátora, Město Pardubice (Zastoupen Ing. Erikem Feldmanem)

Město Pardubice v roce 2015 zahájilo projekt za účelem modernizace místního MKDS. Hlavní prioritou této modernizace bylo sledování veřejného pořádku na veřejných prostranstvích a sledování dopravy ve městě. Město Pardubice nechalo analyzovat současný stav MKDS a následně nastavilo cíle, kterých má modernizace dosáhnout.

Součástí obnovy MKDS bylo také zapojení softwarové analýzy, která byla během přednášky představena na konkrétním použití ve městě Pardubice. Autoři tohoto projektu si výsledky velmi pochvalují a přednáška byla výbornou ukázkou nejen toho, jak využívat moderní MKDS, ale také, jak připravit celý projekt na modernizaci nebo i budování současného nebo nového systému.

Využívání moderních technologií pro potřeby bezpečnosti ve městě Plzeň

Martin Zrzavecký, radní pro bezpečnost a krizové řízení, Statutární město Plzeň

Pan Zrzavecký nejprve zkráceně shrnul historii MKDS města Plzeň, jehož primárním cílem do roku 2010 bylo využití v dopravě. Od roku 2010 začala řada aktivit, které měly za cíl MKDS modernizovat a využívat více i v oblasti prevence kriminality. V roce 2014 začala Plzeň experimentovat se softwarovými nástavbami na jejich MKDS, včetně zapojení technologií umělé inteligence.

Kromě tradičních monitorovacích úkolů, které MKDS tradičně plní, doplnil pan Zrzavecký i další použití při ochraně měkkých cílů, podporu při veřejných událostech nebo analýzu pro bezpečnější dopravu. Pan Zrzavecký také informoval o tom, že se město Plzeň snaží být lídrem v oblasti implementace moderních technologií, a proto se zapojují i do vědeckého výzkumu a experimentují s mnoha dalšími nástroji, jako například používání dronů pro potřeby zásahů složek IZS, použití analýzy zvuku (například detekce výkřiku, výstřelu nebo rozbitého skla). Zmíněny byly rovněž vzdělávací nástroje za účelem veřejnosti, zejména mládeže.

Projekt NUMERI

Mgr. Tomáš Portlík, starosta, Městská část Praha 9

Pan starosta Portlík představil projekt NUMERI, který se zaměřuje na instalaci inteligentního softwaru a digitalizaci MKDS. Hlavním důvodem realizace tohoto projektu je nedostatek strážníků městské policie a tento projekt a celková modernizace mají za účel zefektivnit činnost lidských zdrojů. Zdůrazněno bylo také využití mobilních kamerových systémů tak, aby mohli jednotliví strážníci monitorovat místa vzdáleně.

Pan Portlík také prezentoval jasnou představu o budoucnosti práce městské policie v Praze 9. Tato představa zahrnuje menší množství kvalitně

vyskoklených operátorů, kteří mají k dispozici chytré mobilní monitorovací nástroje, které jim budou asistovat při jejich činnosti tak, aby byli efektivnější a zároveň jejich činnost byla komfortnější. Vkládány byly také naděje do prediktivních technologií umělé inteligence, které by pomohly hledat krizové situace a místa tak, abychom nemuseli rozšiřovat MKDS pouze kvantitativně.

Nahrávání a vysílání workshopu zajišťovala Česká tisková agentura, která registrovala přes sto individuálních sledujících. „Myslím, že i navzdory všem obtížím spojeným se současnou situací, byl workshop úspěchem, zejména pokud přihlédneme k tomu, že se jednalo o první ročník. Zkušenosti získané při organizaci této události nám v MBI zcela jistě pomohou k tomu, aby další ročníky byly jen a pouze lepší a kvalitnější“, shrnuje úspěšnost workshopu předseda správní MBI rady JUDr. Rudolf Blažek a dále pokračuje. „Bez dodatečného vzdělávání odborníků, kteří u nás mají na starosti prevenci kriminality, bychom v této oblasti pouze stagnovali a MBI se snaží takovými akcemi této situaci předcházet.“

Jednotlivé přednášky byly velice obsáhlé a nelze je kompletně shrnout do jediného článku. MBI tudíž připravil přehledný záznam, který obsahuje jednotlivé přednášky a dodatečné materiály ke konferenci. Záznam můžete nalézt na webových stránkách www.mbi.expert, v sekci „Naše konference“.

Workshop se uskutečnil za podpory:

- Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky
- VDT Technology a.s.
- Gatum Advisory s. r. o.
- KH servis a.s.
- Mark2 Corporation Czech a.s.
- OMNILINK Services a.s.